

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ неперервної освіти
і туризму

_____ І. С. Гриценко

«_____» _____ 2022 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри міжнародних
відносин і суспільних наук
Протокол № 9 від «3» травня 2022 р.

В.о. завідувача кафедри

_____ В.В. Стрілець

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОПП

Публічне управління та адміністрування

_____ В. В. Олійник

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія

спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

ОПП «Публічне управління та адміністрування»

ННІ неперервної освіти і туризму

Розробник: д. і. н., проф. Стрілець В. В.

Київ – 2022 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Соціологія

(назва)

Спеціальність, освітній ступінь, освітня програма		
Освітній ступінь	Бакалавр (бакалавр, спеціаліст, магістр)	
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування» (шифр і назва)	
Освітня програма	«Публічне управління та адміністрування»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	(назва)	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2022/23 н. р.	
Семестр	2	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	4 год. 4 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни Соціологія є ознайомлення студентів зі становленням і розвитком соціології як науки, з процесами суспільного життя, із законами функціонування і розвитку суспільства та його складових компонентів.

Завдання: Основними завданнями вивчення дисципліни Соціологія є: формування у студентів соціологічного світогляду щодо розкриття соціальних явищ та процесів, що пронизують соціальні взаємодії людей у різних вимірах суспільного життя та повсякденності; розвинути вміння послуговуватися категоріальним апаратом соціології, її методами дослідження, а також теоретичними та концептуальними напрацюваннями.

Дисципліна зорієнтована на вивчення таких питань, як: предмет, структуру, функції, принципи, методи, основні категорії та закони соціології; загальна характеристика суспільства як цілісної системи та її складові; структура і зміст спеціальних соціологічних теорій; основні закономірності формування та функціонування соціальних спільнот, соціальних відносин та соціальних інститутів; послідовність розробки програми соціологічного дослідження; основні методи збору, обробки, аналізу результатів соціологічного дослідження; шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці; особливості взаємозв'язку особистості й суспільства, соціальний статус особистості; сутність соціальних зв'язків, дій, взаємодії між індивідами та групами, групова динаміка; соціальна структура та соціальна стратифікація суспільства; місце і роль соціальних інститутів та соціальних організацій у суспільстві; джерела виникнення соціальних конфліктів і функції соціального контролю; специфіка соціальних змін та соціальних рухів тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- загальну характеристику суспільства як цілісної системи та її складових елементів;
- предмет, структуру, функції, принципи, методи, основні категорії та закони соціології як науки;
- особливості становлення соціології як самостійної науки;
- структуру та зміст спеціальних соціологічних теорій;
- послідовність розробки програми соціологічного дослідження;
- основні методи збору, обробки, аналізу результатів соціологічного досліджень;
- шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці.

вміти:

- пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про суспільство в контексті системного підходу з елементами структурно-функціонального аналізу;
- володіти основними соціологічними термінами, користуватися ними під час виступів на семінарах, в дискусіях, диспутах тощо;

- користуватися всіма доступними джерелами знань; самостійно добирати матеріал до реферату, доповіді, самостійної роботи;
- брати участь в організації та проведенні соціологічних опитувань в колективі, на виробництві;
- використовувати на практиці результати соціологічних досліджень при діагностуванні причин соціальних конфліктів;
- сприяти розв'язанню міжособистісних та виробничих конфліктів.

Набуття компетентностей:

- **інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальні компетентності:

ЗК2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

- фахові компетентності:

ФК1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

ФК2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

ФК3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

ФК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

ФК8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

ФК9. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

ФК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

ФК11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретична соціологія

Тема 1. Соціологія як наука. Предмет, структура та функції соціології

Загальне поняття про соціологію, причини її виникнення. Об'єкт і предмет соціології. Структура соціологічної науки, її методологічні основи. Соціологія у системі суспільних та гуманітарних наук. Соціологічні закони та категорії. Структура соціальних законів. Теоретична і прикладна соціологія. Соціологічні методи. Місце та взаємозв'язок соціології з іншими соціогуманітарними науками: філософією, історією, політологією, економічною теорією. Методологічні основи соціології як науки. Всезагальні та конкретно-наукові методи соціального пізнання. Порівняльно-історичний, структурно-системний, соціально-типологічний та соціально-генетичний методи в соціології. Функції соціології. Значення соціології як науки для розв'язання проблем наукового управління суспільством, соціально-економічних та політичних перетворень на шляху модернізації українського суспільства. Функції соціології, її завдання в період реформування суспільства.

Тема 2. Історія соціологічної думки

Передісторія соціологічної науки. Погляди давніх філософів на соціологічні проблеми. Поява соціології як самостійної науки. Соціологічна теорія О. Конта: основні положення, методологія. Соціологічна теорія Г. Спенсера: основні положення, методологія. Наукові погляди К. Маркса, їх вплив на розвиток соціологічної думки. Соціологічний підхід до розуміння суспільства Е. Дюркгейма, суть його "соціологізму" та запропонованого ним соціологічного методу. Розуміюча соціологія М. Вебера, його теорія соціальної взаємодії. Структурний функціоналізм Т. Парсонса.

Тема 3. Становлення і розвиток соціологічної думки в Україні.

Становлення та розвиток вітчизняної соціології. Соціологічні погляди С. Подолинського, М. Драгоманова і Ф. Вовка, М. Зібера, М. Ковалевського, М. Грота, М. Грушевського, Б. Кістяківського, С. Дністрянського, М. Туган-Барановського. Основні напрями та проблеми розвитку новітньої української соціології.

Тема 4. Суспільство як соціальна система

Суть поняття суспільства. Суспільство як цілісна соціальна система. Основні типи суспільств. Основні компоненти суспільства як соціальної системи. Суперечності розвитку сучасного суспільства. Суть соціальних спільностей, їх різноманітність. Соціальні інститути в системі соціальних зв'язків. Функції соціальних інститутів, їх класифікація. Соціальний зв'язок, соціальна взаємодія.

Тема 5. Соціальна структура суспільства

Поняття соціальної структури суспільства. Соціальна спільнота та типологія соціальних спільнот. Особистість, соціальні групи, соціальні організації, соціальні інститути як основні елементи соціальної структури суспільства. Соціальні інтереси, соціальні переміщення. Поняття соціальної мобільності та її види. Поняття статусу. Соціальні статуси та статусні групи в соціальній структурі. Особистий та власне соціальний статуси. Соціальні ролі та їх різновиди. Теорія соціальної стратифікації. Соціальна нерівність та соціальна стратифікація. Соціальні групи як страти. Типи соціальної стратифікації (відкрита, закрита). Рабство, каста, стан, клас. Соціальний прошарок та соціальний клас. Соціальне розшарування. Соціальна структура сучасного українського суспільства як система груп та прошарків. Основні зміни у соціальній стратифікації українського суспільства.

Змістовий модуль 2. Спеціальні соціологічні теорії

Тема 6. Соціологія особистості

Підходи до людини в історії думки людини. Індивід, особистість. Суть і структура особистості. Соціологічні концепції особистості. Типи особистості. Соціологічні теорії особистості. Структура особистості. Характер взаємодії особистості й суспільства. Соціальний статус і соціальна роль. Особистість і суспільство. Основи соціалізації особистості. Соціальний контроль.

Фактори соціалізації. Виховання як складова соціалізації. Проблема соціалізації, соціальної адаптації та інтеріоризація. Поняття ресоціалізації. Проблеми ресоціалізації особистості в умовах суспільної трансформації. Соціалізація особистості в українському суспільстві: сутність, фактори, механізми.

Тема 7. Соціологія сім'ї

Шлюб та сім'я як об'єкт соціологічного дослідження. Історія виникнення та розвитку сім'ї та шлюбу. Взаємозв'язок соціальних відносин та сім'ї: місце сім'ї як соціального інституту в системі інших соціальних інститутів суспільства. Аналіз ролі та значення для особи та суспільства соціальних функцій сім'ї. Особливості сім'ї як соціального інституту. Форми сім'ї. Типології сім'ї. Чинники міцності сім'ї. Дослідження мотивації шлюбів та розлучень, фактори стабілізації сімейних відносин. Виникнення та шляхи усунення внутрішньосімейних конфліктів. Основні тенденції розвитку сім'ї на сучасному етапі та її перспективи. Соціальні проблеми функціонування молодого сім'ї. Особливості становлення студентської сім'ї. Соціокультурні, соціоекономічні, проблеми становлення, функціонування та розвитку сільської сім'ї. Відродження духовних, історичних традицій в життєдіяльності української сім'ї.

Тема 8. Соціологія організацій

Організації як елементи соціальної структури суспільства та управління ними в умовах наявних в суспільстві соціальних відносин, соціальних змін, закономірностей соціальних дій і поведінки людей. Генеза, основні етапи становлення та розвитку соціології організацій в контексті глобальних змін, поглиблення розуміння природи, механізмів функціонування й розвитку соціальних організацій, як ефективних форм кооперації спільної діяльності людей. Структурно-функціональні компоненти соціальної організації, ключові організаційні процеси, дії, взаємодії і відносин як продуктивні чинники функціонування організаційних систем у сучасному суспільстві.

Тема 9. Соціологія молоді

Зміст та особливості соціології молоді як наукової теорії середнього рівня та як навчального курсу. Молодь у соціальній структурі суспільства. Вікові та соціальні особливості молоді. Основні групи, загони та когорти молоді. Неформальні молодіжні об'єднання. Молодь і освітні пріоритети суспільства. Молодіжна субкультура: поняття, напрями досліджень. Девіантна поведінка молоді як об'єкт соціологічного дослідження. Структура сільської молоді. Особливості соціалізації сільської молоді. Ціннісні та соціально-професійні орієнтації сільської молоді. Сільська молодь. Державна політика щодо проблем сільської молоді. Вплив сільського соціуму на процес формування молоді. Сільська молодь і освіта.

Тема 10 Етносоціологія

Етносоціологія та предмет її дослідження. Зародження і розвиток етносоціології у світовій та вітчизняній соціологічній думці. Методологічні підходи до вивчення етнічних спільнот. Проблема нації в працях вітчизняних та зарубіжних соціологів. Основні концептуальні схеми соціології нації. Проблема формування і становлення націй. Націоналізм і проблема громадянського суспільства. Поняття національного відродження та його місце в соціології нації. Етносоціальний розвиток сучасної України: стан, проблеми, перспективи.

Тема 11 Соціологія конфлікту

Конфлікт як складний соціальний феномен. Зміст та структура конфліктів. Основні функції конфлікту. Історія вивчення проблеми конфлікту. Розвиток теорії конфлікту в ХХ ст. Динаміка соціальних конфліктів. Основні стадії конфлікту (зародження, розвиток, вирішення конфлікту, післяконфліктна стадія). Типи і види конфлікту. Природа соціальних конфліктів у сучасному українському суспільстві. Конфлікт як соціальне явище. Предмет, об'єкт, завдання та методи соціології конфлікту. Основні функції конфлікту Характеристика соціальних конфліктів: етапи протікання, причини, гострота, тривалість і наслідки конфлікту. Класифікація й структура конфлікту. Основні стадії конфлікту (стадія, що передуює конфлікту, конфліктна стадія, стадія вирішення конфлікту, післяконфліктна

стадія). Типи й види конфлікту. Природа соціальних конфліктів в сучасному українському суспільстві.

Змістовий модуль 3. Галузеві соціологічні теорії

Тема 12 Соціологія політики

Соціально-політична сфера суспільства, система політичних відносин. Предмет соціології політики. Політика. Політичні інститути. Політична культура. Влада і суспільство. Держава. Влада. Демократія. Соціальні конфлікти. Легітимність влади. Феномен політичного лідера. Поняття громадської думки, її відмінність від оціночного судження, настрою. Громадська думка як фактор удосконалення керування суспільством.

Тема 13 Соціологія управління

Соціальне управління в трудовій сфері, його функції. Складові системи соціального управління. Методи соціального управління. Самоуправління, його функції. Сутність поняття «організаційна культура». Роль керівника, його авторитет і лідерство в управлінні взаєминами. Складові системи соціального управління. Методи соціального управління. Самоуправління, його функції. Соціальні технології в системі управління трудовими процесами, принципи їх застосування. Керівництво як складова соціального управління. Соціологічна суть керівництва. Прямі й зворотні зв'язки. Форми зворотних зв'язків. Методи і стиль керівництва. Бюрократія і демократія. Риси керівника-підприємця. Функції керівника в управлінні виконанням службових обов'язків. Роль керівника, його авторитет і лідерство в управлінні взаєминами.

Тема 14 Соціологія культури

Суть і структура культури. Основні елементи культури (цінності, норми, санкції), їх різновиди, фактори формування, взаємозв'язок. Функції культури. Поняття цивілізація, культура суспільства. Інтелектуальне, духовне життя суспільства. Закономірності культурного життя. Культура і свобода суспільства. Особливості культурного процесу. Субкультури. Молодіжна субкультура. Сучасні проблеми взаємодії національних культур. Співвідношення соціології культури і соціології науки. Соціологія освіти і соціологія культури.

Тема 15 Соціологія громадської думки

Закономірності, чинники механізми формування, розвитку, функціонування та обліку оціночного ставлення великих соціальних груп, верств, класів, народу загалом до актуальних проблем дійсності, які викликають суспільний інтерес. Громадська думка як стан масової свідомості і як соціальна інституція. як специфічний вияв масової свідомості, що виражається в оцінках (вербальних і невербальних) і характеризує ставлення людей до суспільно значущих подій і фактів, актуальних проблем суспільного життя
Дослідження соціальної реальності, завдяки яким наука поповнюється знаннями про суспільні процеси, явища, формулювання їх на основі рекомендації щодо

вирішення соціальних проблем суспільства загалом, окремих соціальних спільнот. Пізнавальна, практична, інформаційна, світоглядна, прогностична, управлінська функції соціології громадської думки.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	усього	денна форма					усього	Заочна форма				
		у тому числі						у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1 Теоретична соціологія												
Тема 1. Соціологія як наука. Предмет, структура та функції соціології	8	2	2			4						
Тема 2. Історія соціологічної думки	8	2	2			4						
Тема 3. Становлення і розвиток соціологічної думки в Україні	8	2	2			4						
Тема 4. Суспільство як соціальна система	8	2	2			4						
Тема 5. Соціальна структура суспільства	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 1	40	10	10			20						
Змістовий модуль 2 Спеціальні соціологічні теорії												
Тема 6. Соціологія особистості	8	2	2			4						
Тема 7. Соціологія сім'ї	8	2	2			4						
Тема 8. Соціологія організацій	8	2	2			4						
Тема 9. Соціологія молоді	8	2	2			4						
Тема 10. Етносоціологія	8	2	2			4						
Тема 11. Соціологія конфлікту	8	2	2			4						
Разом за змістовим модулем 2	48	12	12			24						
Змістовий модуль 3 Галузеві соціологічні теорії												
Тема 12. Соціологія політики	8	2	2			4						
Тема 13. Соціологія управління	8	2	2			4						
Тема 14. Соціологія	8	2	2			4						

культури											
Тема 15. Соціологія громадської думки	8	2	2			4					
Разом за змістовим модулем 3	32	8	8			24					
Усього годин	120	30	30			60					

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Соціологія як наука	2
2.	Тема 2. Історія соціологічної думки	2
3.	Тема 3. Розвиток соціологічної думки в Україні	3
4.	Тема 4. Суспільство як соціальна система	2
5.	Тема 5. Соціальна структура суспільства	2
6.	Тема 6. Соціологія особистості	2
7.	Тема 7. Соціологія сім'ї	2
8.	Тема 8. Соціологія організацій	2
9.	Тема 9. Соціологія молоді	2
10.	Тема 10. Етносоціологія	2
11.	Тема 11. Соціологія конфлікту	2
12.	Тема 12. Соціологія політики	2
13.	Тема 13. Соціологія управління	2
14.	Тема 14. Соціологія культури	2
15.	Тема 15. Соціологія громадської думки	2
	Разом	30

7. Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Передумови виникнення і розвитку соціології як самостійної науки.
2. Об'єкт, предмет і методи соціології.
3. Структура соціологічного знання.
4. Закони і категорії соціології.
5. Місце соціології в системі суспільних наук та її основні функції.
6. О. Конт – основоположник соціології. Вчення про стадії суспільного розвитку.
7. Соціологічні погляди Г. Спенсера.
8. Соціологічна теорія Е. Дюркгейма.
9. Вчення К. Маркса про суспільно-економічні формації.
10. Соціологічна концепція М. Вебера.
11. Пітірим Сорокін і його вклад у розвиток сучасної соціологічної думки.
12. Основні парадигми і напрями Західної соціології ХХ століття.
13. Емпірична соціологія: основні напрями і школи.
14. Психологічний напрям у соціології: його сутність та основні представники.
15. Становлення та розвиток соціології в Україні.

- 16.Поняття про суспільство, його основні ознаки. Суспільство як соціальна система.
- 17.Типологізація суспільства. Характерні особливості сучасного суспільства.
- 18.Соціальна структура суспільства. Особливості соціальної структури сучасного українського суспільства.
- 19.Теорія соціальної стратифікації.
- 20.Соціальна мобільність – форма відтворення соціальної структури суспільства. Маргінальність як соціальне явище.
- 21.Види і функції соціальних інститутів. Проблеми функціонування соціальних інститутів у сучасному українському суспільстві.
- 22.Основні ознаки соціальної організації.
- 23.Соціальні групи і соціальні спільноти.
- 24.Соціальні процеси та їх різновиди.
- 25.Соціальна взаємодія та соціальні зв'язки.
- 26.Соціальні рухи, їх природа і типи.
- 27.Соціальні зміни: сутність і основні види.
- 28.Система соціального контролю.
- 29.Культура як соціальний феномен, її функції. Культурна статика та динаміка.
- 30.Специфіка соціологічного підходу до вивчення особистості та її місця в суспільстві. Особистість як об'єкт і суб'єкт суспільних відносин.
- 31.Соціальний статус та соціальні ролі особистості.
- 32.Соціалізація особистості: сутність, етапи, агенти.
- 33.Економічна соціологія як спеціальна соціологічна теорія.
- 34.Соціологія праці і управління як спеціальна соціологічна теорія.
- 35.Соціологія політики. Електоральні дослідження в соціології політики.
- 36.Соціологія науки як спеціальна соціологічна теорія.
- 37.Соціологія молоді. Молодіжна проблематика у вітчизняній соціології.
- 38.Освіта як соціальний інститут, її функції в суспільстві. Тенденції і проблеми модернізації сучасної вітчизняної освіти.
- 39.Гендерна соціологія: сутність, основні категорії.
- 40.Проблема гендерних відмінностей у світовій соціології.
- 41.Сім'я як предмет соціологічного вивчення. Основні типи, функції та тенденції розвитку.
- 42.Сім'я, як мала група і соціальний інститут. Проблеми сучасної української сім'ї.
- 43.Соціологія громадської думки.
- 44.Соціологія масових комунікацій.
- 45.Етносоціологія як спеціальна соціологічна теорія.
- 46.Соціологія девіантної поведінки.
- 47.Поняття конфлікту, його соціальна природа і функції у суспільстві. Проблема типологізації конфліктів.
- 48.Соціологічні теорії конфлікту.

8. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни «Соціологія» застосовуються такі методи навчання:

- 1) методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
- 2) методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- 3) методи контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Перша група методів включає в себе вербальні методи передачі і сприймання навчальної інформації (лекція, розповідь), наочні (зображення, презентації, відео), практичні (вправи, групові й індивідуальні завдання). В межах самостійної роботи студентів передбачається робота з джерелами (монографії, збірники статей, періодичні видання, інтернет-ресурсами), опрацювання методичних матеріалів, підготовка до виконання творчих завдань.

Під час вивчення курсу активно використовуються інтерактивні методи та проблемно-пошукові методи навчання. Ефективним є і використання навчальних дискусій, проведення дебатів.

9. Форми контролю

Методи поточного контролю: поточне тестування, індивідуальні опитування, фронтальне опитування, перевірка домашніх завдань, перевірка індивідуальних завдань.

Методи модульного контролю: письмова контрольна робота, підсумкове тестування.

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

11. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма.
2. Конспект лекцій.
3. Матеріали до практичних занять та самостійної роботи студентів.
4. Критерії оцінки успішності студентів.
5. Перелік контрольних питань за кожним зі змістових модулів дисципліни, які виносяться на підсумкову форму контролю.
6. Нормативні джерела, підручники, навчальні посібники, наукова література, визначені у списку рекомендованої літератури.
7. Інформаційні ресурси.

12. Рекомендована література

1. Гавриленко І.М. Соціологія організацій. – К.: АПСВ, 2005. – 304 с.
2. Городяненко В.Г. Соціологія. – К.: Видавничий центр «Академія», 2008. – 542 с.
3. Загальна соціологія: Конспект лекцій / М.П. Лукашевич. – К.: ПК ДСЗУ, 2015. – 104 с.
4. Історія соціології (у 2-х кн.) [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. А. Рахманов, С. С. Бульбенюк, Ю. М. Манелюк. — К. : КНЕУ, 2017. — 279 с.
5. Лефтеров В. О., Ігнат'єва І. І., Цуркан О. В. Соціологія конфлікту: навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА») / В. О. Лефтеров, І. І. Ігнат'єва – Одеса: Фенікс, 2019. – 34 с
6. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Яковенко Ю.І. Соціологія. Основи загальної, спеціальних і галузевих соціологій курс. Підручник. — К.: Каравела, 2008. — 544 с.
7. Лукашевич М.П. Соціологія економіки: Підручник. — К.: Каравела, 2009. — 280 с
8. Подольська Є.А., Подольська Т.В. соціологія: 100 питань – 100 відповідей. – К.: Фірма «ІНКОС», 2009 – 351с.
9. Полторак В.А, Петров О. В., Соціологія політики. Енциклопедичний словник // К., Видавництво Європейського Університету, 2009.
10. Полторак В.А, Петров О. В., Соціологія політики. Енциклопедичний словник // К., Видавництво Європейського Університету, 2009. — с.303
11. Пилипенко В. Є., Вишняк О. І., Куценко О. Д. Спеціальні та галузеві соціології: Навч. посіб. — К.: Каравела, 2003. — 304 с. — с. 193–195.
12. Politische Sozialisation, Handwörterbuch des politischen Systems der Bundesrepublik Deutschland, Hrsg. Uwe Andersen, Wichard Woyke, Opladen 2003, S. 521

- 13.Перевезій В. Соціологія політики (Політична соціологія) // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. — К.: Парламентське видавництво, 2011. — с.679
- 14.Пилипенко В.Є., Вишняк О.І., Куценко О.Д. Спеціальні та галузеві соціології – К, 2004.
- 15.Пилипенко В. Є., Попова І. М., Танчер В. В. та ін. Спеціальні та галузеві соціології: Навч. посіб. 2–е вид. — К.: Каравела, 2004. — 350 с.
- 16.Піча В.М. Соціологія. Загальний курс. – Новий світ, 2004.
- 17.Соціологія : підручник / М. П. Требін, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін. ; за ред. М. П. Требіна. — Х. : Право, 2010. — 224 с.
- 18.Соціологія / за ред. В.М. Пічі. Львів, 2002. 5. Соціологія: навчальний посібник / Укладачі Г.Г.Тараненко, О.В.Поправко, О.І.Ісакова. Мелітополь: ФО-П Однорог Т.В., 2021.316с.

13. Інформаційні ресурси

- International Journal of the Sociology of Leisure
<https://link.springer.com/journal/41978>
- Журнал «Демографія та соціальна економіка» Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України
https://dse.org.ua/index_ua.html
- Проекти та дослідження Українського інституту соціальних досліджень імені Олександра Яременка <https://www.uisr.org.ua/projects>
- Публікації Київського міжнародного Інституту соціології
<https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=pub>
- Електронна бібліотека Інституту соціології НАН України
https://isoc.com.ua/institute/el_library.php